

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи та інформатизації

Володимир ШАРАН

25 лютого 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (МОРФОЛОГІЯ)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
 Спеціальність: 014 Середня освіта (Українська мова і література)
 Освітні програми: Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (англійська)), Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (польська))
 Статус дисципліни: обов'язкова
 Факультет: української та іноземної філології
 Кафедра: української мови
 Мова навчання: українська
 Дані про вивчення дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин							Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	III	V	90/3	44	30	-	14	-	46	-	-	+
Денна	III	VI	90/3	44	30	-	14	-	46	-	-	+

Робоча програма складена на основі освітніх програм та навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

Михайло ПАНОЧКО, кандидат філологічних наук,

Погоджено з гарантами освітніх програм:

Ірина ДМИТРІВ, кандидат філологічних наук, доцент

Наталія ЛАЗІРКО, кандидат філологічних наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 3 від 27.02 2023 р.

Завідувач кафедри Віра КОТОВИЧ

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету української та іноземної філології

Протокол № 3 від 31 березня 2023 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 4 від 25 лютого 2023 р.

1.МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – здобуття теоретичних знань про морфологічну будову сучасної української літературної мови та практичне оволодіння морфологічними нормами для їхнього успішного застосування в майбутній професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- подати основні відомості про морфологічну будову сучасної української літературної мови: частини мови, форми слів і словозміну;
- активізувати процес оволодіння системою теоретичних знань із граматики, зокрема морфології, та розуміння їхньої ролі в майбутній професійній діяльності;
- навчити визначати критерії класифікації частин мови, здійснювати загальну характеристику кожної частини мови, її граматичних категорій, синтаксичних функцій, особливостей словотвору;
- закріпити та систематизувати теоретичні знання з морфології української мови в процесі виконання вправ, завдань і морфологічних розборів слів різних частин мови;
- забезпечити досконале володіння морфологічними нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням морфологічних мовних норм у спілкуванні;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією;
- виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій, прагнення вдосконалювати знання морфологічних мовних норм, стежити за змінами мовних норм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен здобути такі **компетентності**, як:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проведення досліджень на належному рівні;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність застосовувати набуті знання на практиці.
- здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- знати й розуміти основні поняття граматики, зокрема морфології, місце морфології в системі мови;
- визначати частиномовну належність слів, встановлювати та аналізувати їхні граматичні форми та значення;
- відмінювати в межах певної морфологічної парадигми окремі лексеми, розрізняти правильні форм від помилкових;
- уміння використовувати можливості сучасних інформаційних технологій, мережових програмних систем та інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі лінгвістики;
- здатність здійснювати наукові дослідження, володіти сучасною методологією, принципами та методами наукових досліджень;
- уміння практично використовувати здобуті теоретичні знання у процесі написання наукових та методичних робіт.
- орієнтуватися в методах лінгвістичних досліджень.
- оперувати морфологічною термінологією для розв'язання професійних завдань;

Програмні результати навчання:

- Володіти сучасними принципами й методами лінгвістичного аналізу, систематизації та інтерпретації існуючих джерел дослідження обраної наукової проблеми, уміти виявляти

закономірності та зв'язки між ними; здатність проектувати та здійснювати емпіричні й експериментальні дослідження; уміння проявляти творчі та інноваційні здібності під час наукового дослідження.

- Володіти філософськими принципами трактування мовних і літературних явищ, напрямів, закономірностей, історично-культурних традицій та індивідуальних особливостей і новаторств у літературній творчості.
- Уміти фахово застосовувати мовознавчий понятійно-термінологічний ресурс під час навчання мови в загальноосвітній школі та інших освітянських установах; фахово володіти класично усталеними у теоретичному континуумі та сучасними методиками навчання польської мови й літератури, української мови й літератури та зарубіжної літератури.
- Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати в практичній діяльності; здійснювати літературне редагування й коригування текстів; знати загальні дискурсивні стратегії та принципи створення текстів різних жанрів і стилів.
- Використовувати мови, що вивчаються, в усній та писемній формах у цільових жанрово-стильових ситуаціях спілкування (офіційна, неофіційна, нейтральна) для розв'язання різногранних освітньо-комунікативних завдань.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Для засвоєння цієї дисципліни необхідні знання, вміння та навички, набуті під час вивчення таких дисциплін: вступ до мовознавства, фонетика сучасної української мови, лексикологія сучасної української мови, словотвір сучасної української мови, вступ до мовознавства, історична граматики української мови, історія, соціологія, філософія, психологія.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми бакалаври повинні

знати:

- методологічні принципи і методичні прийоми наукової діяльності; сучасні технології збору, обробки та інтерпретації теоретичних та практичних даних.
- історію морфологічних студій;
- проблематику сучасної морфології;
- методи й прийоми вивчення та опису частин мови;

вміти:

- аналізувати морфологічні явища і процеси, необхідні для ілюстрації і підтвердження теоретичних висновків проведеного дослідження;
- застосовувати сучасні технології збору, обробки та інтерпретації отриманих даних;
- самостійно освоювати інноваційні сфери та нові методи дослідження;
- здатність володіти методами лінгвістичного аналізу.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

A (90 – 100)– оцінка «відмінно» – «5» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмовий матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих

літературних джерелах, добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень; уміє визначати мету і завдання дослідження; здатний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння програмового матеріалу; уміє самостійно отримувати нові знання з навколишнього світу, творчо їх використовувати для прийняття рішень в нових і нестандартних ситуаціях; виконав усі види навчальної роботи.

В (82 – 89)– оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмовий матеріал із морфології, проте допускає незначні неточності в їх інтерпретації; добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень, проте потребує незначної підтримки для впевненості у власній відповіді; уміє визначати мету і завдання дослідження; здатний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння програмового матеріалу, а також творчо їх використовувати.

С (75 – 81)– оцінка «добре» – «4» (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує здобувач, який виявив міцні знання навчального матеріалу, відтворює програмовий матеріал із морфології, добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень, однак допускає певні (суттєві) неточності; уміє визначати мету і завдання дослідження частин мови; здатний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння програмового матеріалу, проте допускає неістотні неточності під час їх застосування; виконав усі види навчальної роботи.

Д (67 – 74)– оцінка «задовільно» – «3» (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмовий матеріал із морфології, рідко звертається до матеріалів, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; не достатньо орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень; уміє визначати мету і завдання дослідження частин мови; не завжди спроможний проаналізувати попередні знання з метою їх використання під час засвоєння програмового матеріалу, допускає неточності під час їх застосування; виконав усі види навчальної роботи.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3» (*виконання задовольняє мінімальним критеріям*): отримує здобувач, який виявив слабкі знання навчального матеріалу із морфології, зовсім не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; слабо орієнтується в програмовому матеріалі, недостатньо орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень; уміє визначати мету і завдання дослідження; рідко спирається на попередні знання з метою їх використання під час засвоєння програмового матеріалу; виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи.

ФХ (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (*з можливістю повторного складання*): виставляється здобувачеві вищої освіти, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає істотні помилки у відповідях на запитання, не вміє застосувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач із морфології, не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; не орієнтується в теоретико-методологічних засадах морфологічних досліджень; відчуває труднощі під час визначення мети і завдання дослідження; не може застосувати раніше набуті знання під час засвоєння програмового матеріалу; не володіє методами обробки лінгвістичних даних; не виконав усіх видів навчальної роботи.

Г (1 – 34)– оцінка «незадовільно» – «2» (*з обов'язковим повторним курсом*): виставляється здобувачеві, який зовсім не володіє програмовим матеріалом із морфології, що унеможлиблює засвоєння базових понять лінгвістики; не відвідує навчальних занять; не виконав усіх видів навчальної роботи.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- усні відповіді на практичних заняттях;
- письмові контрольні роботи;
- система узагальнених кваліфікаційних завдань;
- екзамен.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V семестр

Тема 1. Граматика. Основні граматичні поняття.

Граматика української мови як наука, її предмет та завдання. Морфологія і синтаксис як розділи граматики. Взаємозв'язок морфології із синтаксисом, словотвором та лексикологією. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія. Граматичне значення слова у його відношенні до лексичного значення. Способи та засоби вираження граматичних значень слова в сучасній українській літературній мові. Граматична форма слова. Граматична категорія. Система граматичних категорій в українській мові. Морфологічні і синтаксичні категорії, лексико-граматичні розряди (категорії).

Тема 2. Морфологія. Частини мови і принципи їх класифікації. Перехідні явища в системі частин мови.

Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Поняття про словоформу. Взаємозв'язок між словом і словоформою. Поняття про морфологічну парадигму. Повна та неповна парадигми. Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні (самостійні) та неповнозначні (службові) частини мови. З історії вивчення частин мови. Перехідні явища в системі частин мови.

Тема 3. Іменник, загальна характеристика. Лексико-граматичні розряди.

Іменник як частина мови: загальнокатегоріальне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки. Лексико-граматичні розряди іменників: власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні і абстрактні іменники, збірні іменники, одиничні іменники, іменники з речовинним /матеріальним/ значенням. Перехід іменників з одного лексико-граматичного розряду до іншого.

Тема 4. Категорія роду іменників.

Граматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне, словотвірне та лексичне вираження. Формально-граматичні та значеннєві принципи в розподілі іменників за родами. Іменники спільного та подвійного роду. Хитання в роді іменників. Рід невідмінюваних іменників та аббревіатур.

Тема 5. Категорія числа іменників.

Категорія числа, її значення та засоби вираження. Іменники, які вживаються у формах однини та множини. Іменники, що мають тільки форми однини або тільки форми множини. Залишки форм двоїни (у формах множини) в сучасній українській мові.

Тема 6. Категорія відмінка іменників.

Категорія відмінка іменників, її значення та засоби вираження. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Кличний відмінок у парадигмі іменника. Основні значення відмінків.

Тема 7. Словозміна іменників.

Словозміна іменників. Принципи поділу іменників за парадигматичними ознаками на відміни та групи. Характеристика парадигм іменників I, II, III та IV відмін. Розмежування варіантів відмінкових форм. Групи іменників, що перебувають поза відмінами. Невідмінювані іменники. Відмінювання іменників *pluralia tantum*. Відмінювання іменників з ознаками прикметникової парадигми.

Тема 8. Словотвір і правопис іменника.

Словотвір іменників у сучасній українській літературній мові: афіксація (суфіксація, префіксація, конфіксація), осново- та словоскладання, аббревіація, конверсія, зрощення,

семантичний спосіб. Правопис складних іменників. Перехід інших частин мови в іменники (субстантивація). Морфологічний аналіз іменників.

Тема 9. Прикметник, загальна характеристика.

Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка категоріального значення, граматичних категорій прикметника, синтаксична роль.

Тема 10. Лексико-граматичні розряди прикметників.

Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні та присвійні. Перехід відносних прикметників у якісні; присвійних – у відносні та якісні, якісних – у відносні. Ступені порівняння як форми якісних прикметників. Творення та значення вищого та найвищого ступенів порівняння. Паралельні форми вищого ступеня порівняння. Якісні прикметники, які не утворюють ступенів порівняння.

Тема 11. Словозміна, словотвір і правопис прикметників.

Відмінювання прикметників. Прикметники з кінцевими твердими та м'якими приголосними основи (прикметники твердої та м'якої груп). Характеристика парадигм прикметників. Особливості відмінювання та правопису складних прикметників з другою частиною -лиций. Формальне та функціональне співвідношення між короткими та повними прикметниками в сучасній українській мові. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Перехід інших частин мови в прикметники (ад'єктивація). Морфологічний аналіз прикметників.

Тема 12. Числівник, загальна характеристика.

Поняття про числівник як частину мови. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Синтаксичні функції числівника.

Тема 13. Розряди числівників.

Функціональні розряди кількісних числівників: означено-кількісні (власне-кількісні, збірні, дробові), неозначено-кількісні. Особливості їхнього вживання. Питання про порядкові числівники. Морфологічні групи числівників: прості, складні та складені. Аналіз числівників.

Тема 14. Займенник, загальна характеристика. Розряди займенників.

Займенник як частина мови. Категоріальне значення, граматичні категорії займенників, їхня синтаксична роль. Співвідношення займенників за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні з іншими частинами мови – іменниками, прикметниками та числівниками (узагальнено-предметні, узагальнено-якісні, узагальнено-кількісні). Лексико-граматичні розряди займенників.

Тема 15 Словозміна і словотвір займенників.

Відмінювання займенників. Короткі історичні пояснення про утворення окремих форм займенників. Особливості наголошування займенників. Словотвірні характеристики займенників. Перехід інших частин мови в займенник (прономіналізація). Морфологічний аналіз займенників.

VI семестр

Тема 1. Дієслово, загальна характеристика. Інфінітив.

Поняття про дієслово як частину мови. Категоріальне значення, морфологічні та синтаксичні ознаки дієслова. Семантичні групи дієслів. Валентність дієслів. Система дієслівних утворень в українській літературній мові: особові форми, неозначена форма (інфінітив), дієприкметники, дієприслівники, безособові форми на -но (-ено), -то. Неозначена форма дієслова (інфінітив): граматичні категорії, синтаксична роль.

Тема 2. Дві основи дієслова. Категорія виду.

Типи дієслівних основ: основи інфінітива та теперішнього часу. Поділ дієслів на класи за співвідношенням основ інфінітива та теперішнього часу. Продуктивні та непродуктивні класи. Категорія виду дієслова. Протиставлення форм dokonаного та nedokonanого виду у видовій парі. Способи творення форм dokonаного та nedokonanого

виду: суфіксація, префіксація, наголос, чергування голосних і приголосних, суплетивні основи. Одновидові дієслова. Двовидові дієслова. Поняття про спосіб (рід) дієслівної дії. Типи способів дії та роль категорії виду у їхньому вираженні.

Тема 3. Категорія перехідності/неперехідності, категорія стану.

Категорія перехідності/неперехідності дієслова. Основні способи і засоби вираження категорії перехідності/неперехідності. Категорія стану дієслова та її зв'язок із перехідністю/неперехідністю. Сучасна теорія категорії стану. Зворотні дієслова, їхні групи за значенням.

Тема 4. Категорія способу, категорія часу.

Категорія способу дієслова. Дійсний, умовний та наказовий способи, їхнє творення та значення. Категорія часу дієслова. Система дієслівних часів у сучасній українській літературній мові, їхнє творення та значення. Пряме (абсолютне) та переносне вживання часових форм дієслова.

Тема 5. Категорії особи, числа, роду. Дієвідмінювання.

Категорії особи, числа, роду дієслова. Значення форм особи. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Безособові дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. I та II дієвідміни. Дієслова архаїчної групи.

Тема 6. Дієприкметник.

Дієприкметник як форма дієслова. Проміжний морфологічний характер цієї форми. Дієслівні та прикметникові характеристики дієприкметника. Граматичні категорії дієприкметника. Синтаксична роль. Дієприкметниковий зворот. Активні та пасивні дієприкметники. Творення дієприкметників. Активні дієприкметники теперішнього та минулого часу; їхнє значення, творення та вживання. Перехід дієприкметників у прикметники (ад'єктивація) та в іменники (субстантивація).

Тема 7. Дієприслівник, дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Значення та творення дієприслівників доконаного та недоконаного видів. Синтаксична роль дієприслівників. Дієприслівниковий зворот. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники. Дієслівні безособові форми на -но (-ено), -то. Морфологічний аналіз дієслівних форм.

Тема 8. Прислівник, загальна характеристика. Розряди за значенням.

Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Розрізнення прислівників та однозвучних з ними сполучень іменників з прийменниками, прийменників та часток. Розряди прислівників за значенням: означальні, обставинні, предикативні та модальні.

Тема 9. Ступені порівняння, словотвір і правопис прислівників.

Ступені порівняння прислівників. Морфологічні типи прислівників: відіменникові, відприкметникові, відзайменникові, відчислівникові та віддієслівні. Правопис прислівників і прислівникових сполук. Перехід інших частин мови у прислівник (адвербіалізація). Морфологічний аналіз прислівників.

Тема 10. Слова категорії стану. Модальні слова.

Слова категорії стану: частиномовний статус, лексико-семантичні групи, морфологічні та синтаксичні особливості. Модальні слова: частиномовний статус, лексико-семантичні групи, морфологічні та синтаксичні особливості.

Тема 11. Службові частини мови.

Загальна характеристика службових слів. Прийменник у системі частин мови, основні підходи до визначення статусу прийменника. Семантичні типи прийменників. Синонімія прийменникових конструкцій.

Тема 12. Прийменник.

Походження прийменників (первинні і вторинні). Морфологічний склад прийменників (прості, складні і складені). Значення прийменників, ужитих з різними непрямыми відмінками іменників. Перехід інших частин мови у прийменник (препозиціоналізація). Морфологічний аналіз прийменників.

Тема 13. Сполучник.

Сполучник. Загальне поняття про сполучник. Сполучники сурядності і підрядності. Багатозначність і синонімія сполучників. Походження сполучників (первинні і вторинні). Морфологічний склад сполучників (прості, складні і складені). Групи сполучників за способом уживання (одиначні, повторювані й парні). Сполучники і сполучні слова. Перехід інших частин мови у сполучники (кон'юнкціоналізація). Морфологічний аналіз сполучників.

Тема 14. Частка.

Частка в системі частин мови. Проблема лінгвістичного статусу часток. Функціонально-семантична класифікація часток: фразові, модальні, формотворчі, словотворчі. Характеристика часток за походженням, будовою та місцем у реченні. Особливості вживання часток. Перехід інших частин мови в частки (партикуляція). Морфологічний аналіз часток.

Тема 15. Вигук. Звуконаслідувальні слова.

Вигуки. Загальне поняття про вигук. Синтаксичні функції вигуків. Типи вигуків за значенням і вживанням: емоційні, імперативні, етикетні, вокативні. Звукова та морфемна структура вигуків. Розряди вигуків за походженням. Перехід самостійних слів і словосполучень у вигуки (інтер'єктивація). Звуконаслідувальні слова. Морфологічний аналіз вигуків.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

V семестр

Тема 1. Граматика. Морфологія. Частини мови і принципи їх класифікації.

Тема 2. Іменник, загальна характеристика. Лексико-граматичні розряди.

Тема 3. Категорія роду та числа іменників.

Тема 4. Категорія відмінка іменників. Словозміна іменників.

Тема 5. Прикметник, загальна характеристика. Лексико-граматичні розряди прикметників.

Тема 6. Числівник, загальна характеристика. Розряди числівників.

Тема 7. Займенник, загальна характеристика. Розряди займенників. Словозміна і словотвір займенників.

VI семестр

Тема 1. Дієслово, загальна характеристика. Інфінітив.

Тема 2. Категорії виду, перехідності/ неперехідності, стану дієслова.

Тема 3. Категорії способу та часу дієслова. Дієвідмінювання.

Тема 4. Дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на –но, -то.

Тема 5. Прислівник, загальна характеристика. Розряди за значенням. Слова категорії стану. Модальні слова.

Тема 6. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник.

Тема 7. Частка. Вигук. Звуконаслідувальні слова.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента з дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань відповідно до переліку компетенцій, що формуються у межах кожної теми навчальної програми; підготовку до контрольної роботи та екзамену.

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення студентами:

V семестр

Тема 1. Морфологія. Перехідні явища в системі частин мови.

Тема 2. Лексико-граматичні розряди іменника.

Тема 3. Словозміна іменників.

Тема 4. Словотвір і правопис іменника.

Тема 5. Словозміна, словотвір і правопис прикметників.

Тема 6. Функціональні розряди кількісних числівників Питання про порядкові числівники.

Тема 7 Словозміна і словотвір займенників.

VI семестр

Тема 1. Семантичні групи дієслів. Валентність дієслів.

Тема 2. Типи дієслівних основ. Поділ дієслів на класи.

Тема 3. Категорії особи, числа, роду дієслова.

Тема 4. Ступені порівняння, словотвір і правопис прислівників.

Тема 5. Загальна характеристика службових слів.

Тема 6. Перехід інших частин мови у прийменники, сполучники, частки

Тема 7 Особливості вживання службових слів, вигуків та звуконаслідувальних слів.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, оцінки умінь студентів аналізувати різні дослідницькі лінгвістичні парадигми, підсумковою контрольною роботою та співбесідою з лектором..

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність				Екзамен
Відповіді на практичних заняттях	Контрольна робота	Екзамен/Співбесіда з лектором	Сума	
20	40	40	100	100
Ваговий коефіцієнт			0,6	0,4
Разом			100	

Підсумковий семестровий бал (max = 100) складається з балів, отриманих за усні відповіді на практичних заняттях – 20 балів, написання контрольних робіт – 40 балів (2 контрольні по 20 балів), співбесіди з лектором – 40 балів.

Оцінювання відповідей на практичних заняттях здійснюється за накопичувальною бальною системою, згідно з якою студент здобуває максимально 20 балів, відповідаючи на практичних заняттях й отримуючи від 0 до 5 балів. Якщо студент з поважних причин не зміг отримати відповідну кількість балів на практичних заняттях, то опрацьований матеріал він здає викладачеві індивідуально.

Оцінювання поточних контрольних робіт здійснюється за накопичувальною бальною системою, згідно з якою студент здобуває максимально 40 балів, виконуючи 2 контрольні роботи й отримуючи від 0 до 20 балів за кожну зокрема.

Екзамен (співбесіда з лектором) проводиться в кінці семестру за заздалегідь оголошеним розкладом. Студент здобуває максимально 40 балів й отримує від 0 до 40 балів.

Екзаменаційна оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною, ЄКТС. Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комп'ютер (ноутбук, планшет, смартфон); інтернет-сервіси для проведення відеоконференцій (Zoom, Google Classroom, Viber та ін.); програмне забезпечення (Word,

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. *Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В.* Морфологія сучасної української мови: [Морфологія. Словотвір. Парадигмологія]: навч. посіб.; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський ун-т, 2014. 675 с.
2. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія. Київ : Либідь, 1993. 336 с.
3. Бойко В. М., Давиденко Л. Б. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Академвидав, 2014. 240 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: академічна граматики української мови. Київ : Пульсари, 2004. 400 с.
5. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
6. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К. Г. Городенської. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
7. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
8. Плющ М. Я. Граматика української мови : у 2 ч. Ч. І. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. Київ : Вища школа, 2005. 286 с.
9. Сучасна українська мова: Морфологія: Підручник. Затверджено МОН / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ, 2013. 524 с.
10. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. А. П. Грищенка. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Вища школа, 1997. 493 с.
11. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : Вища школа, 2000. 430 с.
12. Сучасна українська мова : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 399 с.
13. Сучасна українська літературна мова : Морфологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ : Наук. думка, 1969. 583 с.
14. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс. Київ : Вища школа, 2007. 823 с.
15. Ющук І. П. Українська мова. Київ : Либідь, 2006. 640 с.

Допоміжні

1. Алексієнко Л. А., Козленко Л. А. Граматичний словник українських дієслів : у 2 т. Київ: Київський ун-т, 1998.
2. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. Київ: Наук. думка, 1980. 242 с.
3. Бацевич Ф. Частки української мови як дискурсивні слова : [монографія]. Львів : ПАІС, 2014. 288 с.
4. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії. Київ : Наук. думка, 1991. 171 с.
5. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад. іголов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 896 с.
6. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. Київ : Рад. школа, 1982. 208 с.
7. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наук. думка,

1988. 256 с.

8. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика сучасної української мови: Використання морфологічних засобів мови. Київ : ЛДЛ, 1998. С. 6–26.
9. Волох О. Т., Чемерисов М. Т., Чернов Є. І. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис. 2-е вид., доопрац. і доп. Київ : Вища школа, 1989. 333 с.
10. Ганич Д. Словник лінгвістичних термінів / Д. Ганич, І. Олійник. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.
11. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській мові. Київ : Наук. думка, 1982. 248 с.
12. Голосовська Г. Неповнозначні частини мови у функціональному аспекті. *Українська мова*. 2012. № 1. С. 96–100.
13. Городенська К. Г. Сполучники української літературної мови : монографія. Київ : Вид. дім. Дмитра Бураго, 2010. 208 с.
14. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення / Інститут укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.
15. Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови. Львів, 1996. 224 с.
16. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Ч. І. Вид. 4-е. Київ : Вища школа, 1972. 402 с.
17. Загнітко А. П., Каратаєва А. Словник часток: матеріали і статті: науково-навчальне видання. Донецьк: ДонДУ, 2012. 382 с.
18. Загнітко А. П. та ін.. Словник українських прийменників. Донецьк, 2007. 416 с.
19. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. Донецьк : ДонДУ, 1996. 435 с.
20. Івченко М. П. Числівники української мови. Київ : Вид-во Київ. держ. ун-ту ім.Т. Г. Шевченка, 1955. 143 с.
21. Історична граматики української мови : підручник / М. А. Жовтобрюх, О. Т. Волох, С. П. Самійленко, І. І. Слинко. Київ : Вища школа, 1980. 320 с.
22. Колодяжний А. С. Прийменник: матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови. Харків : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. 165 с.
23. Кононенко І. В. Прикметник у слов'янських мовах : монографія. Київ : Видавничо-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2009. 495 с.
24. Костусяк Н. Категорія ступенів порівняння прикметників і прислівників. Луцьк: Вежа, 2002. 179 с.
25. Коць Л. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові : специфіка зв'язків та їх значень. Київ : Вид-во АН УРСР, 1964. 163 с.
26. Коць Т. Відмінкова парадигма іменників у мові преси початку ХХ століття і становлення літературної норми. *Українська мова*. 2014. № 3. С. 44–51.
27. Коць Т. Категорія двоїни і становлення морфологічної норми української мови. *Українська мова*. 2011. № 2. С. 68–74.
28. Культура української мови: довідник / С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець та ін.; за ред. В. М. Русанівського. Київ : Либідь, 1990. 304 с.
29. Курс сучасної української літературної мови / за ред. Л. А. Булаховського. Т. І. Київ : Рад. школа, 1951. 519 с.
30. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. Вінниця : Поділля, 2003. 464 с.
31. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Київ : Вища школа, 1983. 262 с.
32. Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис). Київ: Наук. думка, 2000. 370 с.
33. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. Київ, 1974. 184 с.
34. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові : навч. посібник. Київ : КДПІ, 1981. 130с.
35. Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. Київ : Вид-во Інституту укр. мови, 1997. 230 с.
36. Погрібний М. І. Орфоепічний словник української мови. Київ : Рад. школа, 1984. 629 с.

37. Полюга Л. М. Словник українських морфем. Львів : Світ, 2001. 448 с.
38. Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. Київ : Рад. школа, 1977. 111 с.
39. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. Київ : Наук. думка, 1971. 315 с.
40. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови. Київ : Рад. школа, 1964. Ч. I. 234 с.
41. Сасинович Е. С. Дієприслівники в сучасній українській мові. Київ : Рад. школа, 1963. 107 с.
42. Словник синонімів української мови : у 2 т. / [А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін.]. Київ : Наук. думка, 2001.
43. Словник української мови : в 11 тт. Київ : Наук. думка, 1970-1980.
44. Словотвір сучасної української літературної мови / за ред. М. А. Жовтобрюха. Київ : Наук. думка, 1979. 406 с.
45. Українська літературна вимова і наголос : словник-довідник. Київ : Наук. думка, 1973. 724с.
46. Українська мова. Енциклопедія / за ред. І. В. Муромцева. Київ : Майстер-клас, 2011. 400с.
47. Українська мова. Енциклопедія / редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. та ін. Київ : “Укр. енцикл.”, 2007. 820 с.
48. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2008. 288 с; Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.
49. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Вид. 2-ге, доп. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. 336 с.
50. Фаріон І. Д. Правопис – корсет мови? Український правопис як культурно-політичний вибір. Львів : Свічадо, 2004. 117 с.
51. Фразеологічний словник української мови / уклад. : В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наук. думка, 1999. 984 с.
52. Чапля І. Прислівники в українській мові. Харків : Вид-во ХДУ, 1960. 124 с.
53. Шевельов Ю. Нарис сучасної української літературної мови та інші лінгвістичні студії (1947-1953 рр.). Київ : Темпора, 2012. 664 с.
54. Шкільник М. М. Проблемний підхід до вивчення частин мови. Київ, 1986. 105 с.
55. Юносова В. Кличний відмінок іменників чоловічого роду II відміни в сучасній українській мові. *Дивослово*. 2006. № 4–5. С. 40–42.

Інформаційні ресурси

<http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> - Енциклопедія «Українська мова»
<http://ukrainskamova.com/> - Офіційний сайт української мови
http://ukrainskamova.com/index/morfologija_i_pravopis/0-8 - Морфологія і правопис української мови
<http://javot.net/mova/orf.htm> - Довідник з української мови
<http://sum.in.ua/> - Академічний тлумачний словник української мови
www.mova.info – Лінгвістичний портал
www.pravopys.net – Правопис сучасної української мови